

κρίναι εἰς τρεῖς κατηγορίας, ἴσως κατὰ τὴν ἰδέαν τῶν μεταγενεστέρων δυναστειῶν. Τοὺς δὲ θεοὺς διεδέχθησαν εἰς τὸν θρόνον οἱ Νέκτες, καὶ αὐτοὺς οἱ Ἡμίθεοι, καὶ ἡ διάρκεια τῆς βασιλείας τῶν τριῶν τούτων τάξεων ἦν κατὰ Μανέθωνα, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Εὐσέβιος, ἐπέκεινα τῶν δισμυρίων ἐτῶν.

Μετ' αὐτοὺς δ' εἶπατο ἡ πρώτη δυναστεία, Θινιτῶν βασιλέων, ὧν πρῶτος ἦν ὁ Μανῆς. Τοῦτον ὁ Ἰώσηπος θέλει κατὰ 1300 ἔτη ἀρχαιότερον τοῦ Σολομῶντος, ἦτοι κατὰ μίαν ἑκατονταετηρίδα μεταγενέστερον τοῦ κατακλυσμοῦ, καὶ κατὰ 1790 ἔτη τῆς κτίσεως τοῦ κόσμου, ἐν ᾧ ὁ Σύγκελλος τὸν θέτει κατὰ τὸ ἔτος 2776 ἀπὸ κτίσεως κόσμου. Ἡ δυναστεία αὕτη εἶχε, κατὰ Ἰούλιον τὸν Ἀφρικανὸν, δανειζόμενον ἀπὸ τὸν Μανέθωνα, 8 βασιλεῖς. Ἡ δευτέρα 9, καὶ αὐτοὺς Θινίτας, ἡ τρίτη καὶ ἡ τετάρτη Μεμφίτας, ἡ μὲν 9, ἡ δὲ 8. Ἡ πέμπτη ἐξ Ἐλεφαντίνης, 8. Αἱ τρεῖς ἐπόμεναι αὐθις Μεμφίτας, ἡ μὲν 6, ἡ δὲ 70 καὶ ἡ ἄλλη 27. Αἱ μετ' αὐτάς δύο Ἡρακλειοπολίτας, ἀνὰ 19. Ἀλλαι τρεῖς μετ' αὐτάς, Διοσπολίτας 16, 7 καὶ 60· ἡ δεκάτη τετάρτη 76 Ζοίτας. Μετ' αὐτοὺς δ' ἐγένετο ἡ κατάκτησις τῶν Ἀράβων Ἰκσῶς, ἀποτελεσάντων καὶ αὐτῶν τρεῖς δυναστείας ἐκ 6, 32 καὶ 43 βασιλέων. Ἐπὶ τῆς τρίτης ἐξ αὐτῶν οἱ ἀρχαῖοι βασιλεῖς ἀνεκτῆσαντο μέρος τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῶν, καὶ ἤρχον ἐν Θήβαις ἐν ᾧ οἱ Ἰκσῶς ἐν Μέμφει. Αἱ τρεῖς ἐπόμεναι δυναστεῖαι συνέκειντο αὐθις ἐκ Διοσπολιτῶν βασιλέων, 16, 7 καὶ 12, καὶ ἐπὶ τῆς πρώτης αὐτῶν κυρίως (τῆς δεκάτης ὁγδόης) ἀνεδείχθησαν μεγάλοι ἡγεμόνες καὶ κατακτῆται, ἡ Αἴγυπτος ἐφθασεν εἰς ἀκμὴν ἰσχύος καὶ δόξης, καὶ ἀνηγέρθησαν τὰ λαμπρότερα καὶ μεγαλοπρεπέστερα αὐτῆς οἰκοδομήματα. Μετ' αὐτοὺς ἤρξαν 7 βασιλεῖς Τανιτικῆς δυναστείας, μεθ' οὓς 9 ἕτεροι ἀνήκοντες εἰς δυναστείαν ἐκ Βουβάστιδος, καὶ αὐθις 4 δυναστεῖαι Τανιτικάι. Εἴτα δὲ εἰς ἐκ Σαΐδος, 3 Αἰθίοπες, καὶ πάλιν 9 Σαΐται. Μετ' αὐτοὺς ἡ Αἴγυπτος ἐκυριεύθη ὑπὸ Καμψύσου, καὶ 8 βασιλεῖς τῆς Περσικῆς δυναστείας ἐδασίλευσαν ἐπ' αὐτῆς. Μετ' αὐτοὺς ἡ 28 δυναστεία περιελάμβανεν 1 Σαΐτην βασιλέα, ἡ εἰκοστή ἐνάτη 4 Μανδασίους, ἡ τριακοστή 4 Σεβεννύτας, καὶ τέλος ἡ τριακοστή πρώτη 3 πάλιν Πέρσας.

Ἐξεθέσαμεν τὸν πίνακα τούτον τῆς διαδοχῆς τῶν βασιλέων κατὰ Ἰούλιον τὸν Ἀφρικανόν, διότι ἂν καὶ ἀπὸ τὰς αὐτὰς πηγὰς ἐπαγγελλόμενοι ὅτι ἠρύσθησαν οἱ διάφοροι περὶ αὐτῶν γράψαντες, ἀλλὰ οὐκ ὀλίγον διαφωνοῦσι πρὸς ἀλλήλους καὶ περὶ τῆς ἀλληλουχίας τῶν δυναστειῶν, καὶ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βασιλέων ἐκάστης, ἐτι δὲ μᾶλλον περὶ τῆς διάρκειας αὐτῶν. Τὸ δὲ παραδοξότερον, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰούλιος, καὶ αὐτῆς ὁ Εὐσέβιος διαφωνοῦσι πρὸς ἑαυτοὺς, διότι ἄλλο λέγουσι τὸ κεφάλαιον τῶν ἀριθμῶν τῶν κατὰ δυναστείας βασιλέων, καὶ τῶν χρόνων τῆς ἀρχῆς αὐτῶν, καὶ ἄλλο ἐξίγεται ἐκ τῆς καθ' ἑκάστα ἀπαριθμήσεως τῶν ἰδίων. Τὰς ἀντιφάσεις ταύτας πολλοὶ τῶν νεωτέρων σοφῶν διάφορως ἀπεπειράθησαν νὰ συμβιβάσωσι, πολλάκις αὐτοὶ εἰς νέας ἐκ τούτου ἀντιφάσεις περιπεσόντες. Μόνη δ' ἡ ἀνεύρεσις καὶ ἐντε-

λής ἀνάγνωσις, ὅτι πλείστων ἱερογλυφικῶν μνημείων, ὧν τὴν κλεῖδα ἀνεῦρεν ὁ δαιμόνιος Σαρπολλίων καὶ οἱ μετ' αὐτὸν Αἰγυπτιοδίφαι, θέλει μᾶς φωτίσει ὡς πρὸς τὴν, κατὰ τοὺς Αἰγυπτίους κᾶν, ἀληθῆ χρονολογίαν τῶν Αἰγυπτιακῶν δυναστειῶν.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ.

—ο—

Δημοσιεύομεν εὐχαρίστως τὸ ἐπόμενον ἀπόσπασμα τῆς κατὰ τὸ 1849 ἔτος γραφείσης διοικητικῆς ἐκθέσεως τοῦ Κ. Ἐπαρχοῦ Δωρίδος. Ἡ Ἑλλὰς ἔπασα εἶναι στάδιον περὶ ἑργῶν ἀρχαιολογικῶν καὶ τοπογραφικῶν ἐρευνῶν· καὶ ἂν ἔπαντες οἱ κατὰ τόπους διοικηταὶ ἐδείκνυνον τὴν πεφωτισμένην φιλοτιμίαν τοῦ Κ. Καλαμίδα, μεγάλη ἐκ τῶν ἐκθέσεων αὐτῶν ἡδύνατο νὰ προσγίγη εἰς τὴν ἐπιστήμην ὠφέλεια, οὐχὶ τοῦ σούτου διὰ τὴν ὀρθότητα τῶν συμπερασμάτων πάντοτε, ὅσον διὰ τὴν τῶν ἀιδομένων ἀκρίβειαν.

Τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἐκθέσεώς μου χρήζει καὶ μελέτης ἐμψυχοῦς καὶ χρόνου μακροῦ, διὰ ν' ἀναπτυχθῇ προσηκόντως. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ ὅμως θέλω περιγράψαι μόνον τὰς ὑπαρχούσας κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἀρχαιότητες με μικρὰς τινὰς ἀρχαιολογικὰς παρατηρήσεις.

Δὲν δύναμαι νὰ σιωπήσω ὅτι τῶν πλείστων δῆμων ἡ ὀνοματοθεσία εἶναι ἀνακριδής, διότι ἐκεῖνοι οἵτινες πρῶτοι ἔθεσαν τὰ ὀνόματα, καὶ ὥρισαν τὰς θέσεις τῶν ἀρχαίων δῆμων, ὀλίγον ἐμελέτησαν τὰς ἀρχαίας Γεωγραφίας, καὶ ὀλίγον παρέβαλον τὴν σημερινὴν τῶν ἐπαρχιῶν διαίρεσιν μετὰ τὴν ἀρχαίαν.

Κατὰ τὰς ὑπαρχούσας ὀνοματοθεσίας τῶν δῆμων ἡμεῖς ἔχομεν σήμερον *μόνον* τὰ ὀνόματα, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ πράγματα, εἰς ὀλίγους δ' ἔχομεν ἀμφοτέρω. Φέρω παράδειγμα τὴν ἐπαρχίαν Δωρίδος.

Κατὰ τὰς ἀρχαίας τοῦ σχηματισμοῦ τῶν δῆμων διηρέθη καὶ ἡ ἐπαρχία Δωρίδος εἰς ἑνδεκα δῆμους Αἰγυτίου, Ἰαίας, Κόρακος, Κροκυλίου, Ὀφιονίας, Βωμῶν, Ποτιδανίας, Οἰνεῶνος, Τολοφῶνος, Ὀλισσόνος καὶ Οἰάνθης. Ἀλλὰ κατὰ τὸ 1836 συνεχωνεύθησαν οἱ τρεῖς πρῶτοι εἰς ἓνα ὑπὸ τὸ ὄνομα, δῆμος Αἰγυτίου, οἱ τρεῖς δεῦτεροι, εἰς ἄλλον, ὑπὸ τὸ ὄνομα, δῆμος Κροκυλίου, οἱ τῆς Ποτιδανίας καὶ οἱ τρεῖς τελευταῖοι, εἰς τέταρτον, ὑπὸ τὸ ὄνομα, δῆμος Τολοφῶνος.

Ἀλλὰ κατὰ τὸν Στράβωνα, ἡ ἀρχαία Δωρικὴ χώρα ἦτον τετράπολις, καὶ αἱ τέσσαρες πόλεις ἑκαλοῦντο Ἐρινεὸς (ὁ), Βοῖον (τὸ), Πίνδος (ἡ), καὶ Κυτίνιον (τὸ). Ἰδοὺ δὲ πῶς ἐκφράζεται· «Τοῖς δὲ Λοκροῖς, τοῖς μὲν Ἐσπερίοις συνεχεῖς εἰσὶν Αἰτωλοὶ, τοῖς δ' Ἐπικνημιδίοις Αἰνιᾶνες, οἱ τὴν Οἴτην ἔχοντες, καὶ μέσοι Δωριεῖς. Οὗτοι μὲν οὖν εἰσὶν οἱ τὴν τετράπολιν οἰκῆσαντες, ἣν φασὶν εἶναι Μητρόπολιν τῶν ἀπάντων Δωριέων· πόλεις δ' ἔσχον Ἐρινεὸν, Βοῖον, Πίνδον, Κυτίνιον. Ὑπέρκειται δὲ Πίνδος τὸν Ἐρινεόν. Παραρρεῖ δ' αὐτὴν ὁμώνυμος ποταμός, ἐμβάλλων εἰς τὸν Κηφισόν, οὗ πολὺ τῆς Αἰλαίας ἄπωθεν. Τινὲς δὲ Ἀκύφαντα λέγουσι τὴν Πίνδον.»

ἢ Ποῦ εἶναι σήμερον ὁ Ἑρινέος, ποῦ τὸ Βοῖον, ποῦ ἡ Πίνδος, ποῦ τὸ Κυτίνιον; Κατὰ τὸ Γεωγραφικὸν Λεξικὸν τοῦ Κ. Σκαρλάτου Βυζαντίου, ὁ Ἑρινέος εἶναι ἡ σήμερον καλουμένη Ἀρτωτίνη. Ἀλλὰ, κατὰ τὸ Λεξικὸν τοῦ Νικολάου Αωρέντου, ἦτον πόλις Ἀωρικὴ περὶ τὸ ὄρος Πίνδον. Τὸ Βοῖον, πόλις πλησίον τοῦ Ἑρινέου, ἐπὶ τοῦ ὄρους Παρνασσοῦ, τὸ Κυτίνιον, πόλις καὶ αὕτη ἐπὶ τοῦ ὄρους Παρνασσοῦ καὶ ἡ Πίνδος, πόλις τῆς Ἀωρίδος ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ ἐν τῇ Ἀωρικῇ χώρᾳ.

Ἀς ἐλθῶ ἤδη εἰς τοὺς πρὸ τοῦ 1836 καὶ νῦν δήμους τῆς Ἀωρίδος. Τὸ Αἰγίτιον ἦτον κώμη τῆς Αἰτωλίας παραθλασσία (Θουκυδ. γ'. 97), καὶ, ὡς τοὶ αὐτῇ, ἐκεῖτο βεβαίως ἐκεῖθεν τῆς Ναυπάκτου, καθότι ὅλον τὸ ἀπὸ Κρίσσης μέχρι Ναυπάκτου παράλιον ἐθεωρεῖτο ὡς χώρα τῶν Ὀζόλων, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Κ. Σκαρλάτος Βυζαντίου ἐχαρακτήρισεν ὡς Αἰγίτιον τὴν Βελίτζαν χωρίον τῆς Αἰτωλίας. Σήμερον ὁμοῦ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Αἰγιτίου εἶναι τὸ Λοιδωρικὸν, κώμη μεσάγειος, καὶ ἐντεῦθεν τῆς Ναυπάκτου 12 ὥρας. Ἡ Γαία, κώμη ἐπὶ τῆς χώρας τῶν Ὀζόλων Λοκρῶν, κειμένη ἀρκτικῶς τῆς Ἀμφίσσης, (Στέφ. Βυζ. καὶ Θουκυδ. γ'. 101). Εἰς τὸν πρῶτον σχηματισμὸν τῶν δήμων τὸ Μαλανδρίνον ὠνομάσθη οὕτως, ἴσως προσφυῶς. Ὁ Κόραξ, ὄρος ἀπότομον καὶ πετρῶδες χωρίζον τὴν Αἰτωλίαν ἀπὸ τοὺς Λοκροὺς Ὀζόλους (Στράβ.)· κατὰ δὲ τὸ 1835 ἐσχηματίσθη δῆμος Κόρακος ἀπὸ τὰ χωρία Γρανίτζαν, Κλήμα, καὶ ἀλλὰ τινεὶ καίμενα εἰς τὰς ἀνατολικὰς ὑπώρειας τοῦ ὄρους Κόρακος. Τὸ Κροκύλιον, πόλις τῆς Αἰτωλίας, κειμένη μεταξὺ Τεγίου καὶ Ποτιδανίας (Θουκυδ. γ'. 96)· καὶ ἤδη τὸ χωρίον Πεντεῦιοι, ὅπου ὑποθέτω τὸ Τεῖχον, ὡς κατωτέρω θέλω ἐξηγηθῆ. Ἡ Ὀφιονία· Ὀφιονεῖς, λαὸς τῆς Αἰτωλίας, κατοικῶν περὶ τὸ ὄρος Κόρακα, καὶ ἐκτεινόμενος ἕως τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου· κατὰ δὲ τὸ 1835 ἐσχηματίσθη δῆμος Ὀφιονίας ἀπὸ τὰ χωρία Βασιτινίτζας κλπ. ὁ δὲ Κ. Σκαρλάτος Βυζαντίου ὑποθέτει ὡς Ὀφιονίαν τὸ χωρίον Βλοχόν. Οἱ Βωμοί, ὄρος τῆς Αἰτωλίας, σχηματίζον τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Οἴτης, τὰ νῦν, Ἄνινος, ὄρος. Στέφ., καὶ Βωμνεῖς, λαὸς τῆς Αἰτωλίας, συνεχόμενος μὲ τοὺς Ὀφιονεῖς, καὶ κατοικῶν ἐπὶ τοῦ ὄρους Βωμία, πλησίον τῶν συνόρων τῆς Θεσσαλίας. — Θουκυδ. γ'. 96. Στράβ. — Κατὰ δὲ τὸ 1835 ἐσχηματίσθη δῆμος Βωμῶν, πρωτεύουσα τοῦ ὁποίου ἦτον ἡ Ἀρτωτίνη, χωρίον ὀρεινόν, κείμενον ἀνωθεν τοῦ ποταμοῦ Λυκόρμα (Φίδαρι) καὶ ἀπέναντι τοῦ Αἰτωλικοῦ ὄρους Βωμία. Ἡ Ποτιδανία, πολίχνη ὄχυρά ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ὀζόλων, κειμένη ἐπὶ τῶν ὀρίων τῆς Αἰτωλίας. Σήμερον εἶναι τὸ Πηλιδόζαριον, καίμενον ἐντεῦθεν τοῦ ποταμοῦ Πίνδου (Μόρνου), ὅστις χωρίζει τὴν Ναύπακτον καὶ τὸν δῆμον Ἀποδοτίας ἀπὸ τὴν Ποτιδανίαν. Ὁ Οἰνείων, πόλις μικρὰ τῶν Ὀζόλων Λοκρῶν, κειμένη παραθαλάσσιως ἐπὶ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου μὲ λιμένα — Θουκ. γ'. 98. — Κατὰ δὲ τὸ 1835 ἦτον τὸ μεσάγειον χωρίον Στύλια, ὅπου δὲν ὑπάρχουν οὐδ' ἀρχαιοτάτες. Ἡ Τολοφῶν, πόλις ἐπὶ τῆς χώρας τῶν Ὀζόλων Λοκρῶν, κειμένη ἀνατολικῶς — Θουκυδ. Στέφ. Βυζ. — Σήμε-

ρον εἶναι ἡ παράλιος Βυτρινίτζα. Ἀῆμος Ὀλισόνας ὠνομάσθησαν τὸ 1835 τὰ χωρία Ευλογαῖδάρας, Βελενίκου καὶ Μαραζίων ἐκ τῶν κατὰ τὴν θέσιν «Σούλη Ζευγάρη» φαινομένων ἀρχαίων ἐρειπίων· ἀλλὰ δὲν ἤδυνήθη νὰ εὕρῃ τὴν λέξιν ταύτην εἰς τὰ γεωγραφικὰ λεξικά, διὰ νὰ ἴδῃ ποῦ ἐθετον τὴν κώμην Ὀλισόνα οἱ ἀρχαῖοι γεωγράφοι. Οἰάνθη καὶ Οἰάνθεια, πόλις παραλασσία τῶν Ὀζόλων Λοκρῶν, κειμένη ἐπὶ τοῦ Κρισσαίου κόλπου. Κατὰ δὲ τὸ 1835 ὠνόμασαν οὕτω τὸ χωρίον Βίδαβον ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ ὑπαρχόντων ἀρχαίων ἐρειπίων, ἐν ᾧ κοινῶς παραδέχονται οἱ Γεωγραφικοὶ Λεξικογράφοι, ὡς Οἰάνθη, τὸ Γαλαξείδιον, ὅπου ὑπάρχουν ἀπειροὶ ἀρχαιότητες.

Διὰ νὰ τεθῶσι λοιπὸν ἀκριβῶς τὰ ὀνόματα τῶν δήμων, καὶ ὀρισθῶσιν αἱ θέσεις, ὅπου τὸ πάλαι ἔκειντο αἱ πόλεις, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα λαμβάνουσι σήμερον οἱ δήμοι, θεωρεῖται ἀπολύτως ἀναγκαῖον νὰ σχηματισθῇ ἐπιτροπὴ τις ἐκ τριῶν ἀνδρῶν ἱστορικῶν καὶ ἀρχαιολόγων, καὶ νὰ περιέλθῃ τὴν Ἑλλάδα, φέρουσα ἀνὰ χεῖρας τὰ συγγράμματα ὅλων τῶν ἀρχαίων γεωγράφων, διὰ νὰ συντάξῃ γεωγραφίαν νέαν κατὰ σύγκρισιν πρὸς τὴν ἀρχαίαν. Τότε μόνον θέλει καυχᾶσθαι ὁ Ἕλλην, ὅτι ἤδυνήθη νὰ ἀνεύρῃ τοῦλάχιστον κατὰ προσέγγισιν τὰς ἀρχαίας τῶν προγόνων τοῦ πόλεις, καὶ δὲν θέλει αἰσχύνεσθαι, ἂν φέρῃ τὸ ἐθνικὸν λεγόμενον ὄνομα, Αἰγίτιος, Τολοφῶνιος, Ποτιδανιάτης, καὶ Κροκύλιος, ὡς συμβαίνει σήμερον, ὅτε, καλούμενος οὕτω, θεωρεῖται κατὰ τοὺς ἀρχαίους γεωγράφους, ὡς κάτοικος ἄλλου δήμου, παρὰ τὸν τῆς διαμονῆς του.

Μετὰ τὴν μικρὰν ταύτην παρέκδοσιν ἐρχομαι ἤδη νὰ περιγράψω τὰς ἀρχαιότητας τῆς Ἀωρίδος.

Ὁδεύων ἀπὸ Λιδωρικίου πρὸς τὸ χωρίον Μαλανδρίνον ἀπῆντησα πρὸς ἀριστερὰν τῆς ὁδοῦ εἰς ἐν ρεύμα, κατάρυτον ἀπὸ πλατάνους, λείψανα κυκλωπικοῦ περιτειγίσματος, προχωρήσας δὲ ἐπὶ ὥραν 1 1/2 ἀπὸ Λιδωρικίου παρστήρησα ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ ἀνωθεν τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς τὰ θεμέλια ἄλλης ἀρχαίας οἰκοδομῆς παριστανούσης πύργον· ἡ θέσις δ' ὅπου κεῖται, καλεῖται ὑπὸ τῶν χωρικῶν «Μάρμαρα» ἐνεκεν τῶν ἀρχαίων μαρμάρων, μὲ τὰ ὅποια εἶναι ἐσκεπασμένον.

Φθάσας δὲ εἰς τὸ χωρίον Μαλανδρίνον παρστήρησα εἰς τὸν πρὸς μεσημβρίαν κείμενον λόφον σειρὰν κυκλωπικοῦ τείχους, ἔχοντος, κατὰ διαλείψεις, καὶ ἐπάλξεις, καὶ παριστῶντος ἐτι καὶ νῦν λαμπρότητα ἐξαισίαν καὶ κάλλος περιφανές. Αὐτόθι βεβαίως ὑπῆρχε κώμη λαμπρὰ τὸ πάλαι, καὶ ἴσως ἦτον ἡ «Γαία» κώμη ἐπὶ τῆς χώρας τῶν Ὀζόλων Λοκρῶν, κειμένη ἀρκτικῶς τῆς Ἀμφίσσης, κατὰ τὸν Στέφ. Βυζαντίου καὶ τὸν Θουκυδ. γ'. 102. Ἡ περιφέρεια τοῦ τείχους εἶναι ἀρκετὰ ἐκτεταμένη, καὶ σώζεται σχεδὸν ὁλόκληρος, πλην τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς.

Περὶ τὸ ἄκρον τῆς ἀρκτικῆς πλευρᾶς οὐ μακρὰν φαίνεται περίξ ἐνός πρίνου μικροῦ ἐρειπίον ἀρχαίας οἰκοδομῆς, ἥτις ἦτον ἴσως Ναῖσχος τις.

Εἰς κώμην Βυτρινίτζαν, πρωτεύουσαν τοῦ δήμου Τολοφῶνος, φαίνονται κατὰ τὸ μεσημβρινὸν παρά-

λιον ἐπὶ τινος λόφου ἐρείπια ἀρχαίου περιτειχίσματος, ὅπου ἀναμφισβήτως ὑπῆρχε καὶ ἀρχαία κώμη, ἀλλ' εἶναι ἄγνωστον πῶς ὀνομάζετο. Ἄν αὕτη ᾖ ἡ ἀρχαία Τολορῶν, εἶναι ἄδηλον, μολονότι, ὥς χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸν Στέφ. Βυζάντιον « πόλις ἐπὶ τῆς χώρας τῶν Ὀζόλων Λοκρῶν κειμένη ἀνατολικῶς » ἐνδέχεται νὰ ᾖ αὕτη. Ὅ,τι ὁμοίως μὲ καίμνει νὰ διστάζω εἶναι ὅτι παραλία οὖσα, δὲν χαρακτηρίζεται ὡς τοιαύτη ὑπὸ τῶν γεωγράφων καὶ ἱστορικῶν. Ἐπειτα ὁ Βυζάντιος παραλληλίζει τὴν Τολορῶνα μὲ τὸ σήμερον καλούμενον « Μοναστήρι Κουτζιον » ὁποῖον δὲν ὑπάρχει σήμερον οὐδὲν εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ δήμου Τολοφῶνης, πλην ἑνὸς ἐπονομαζομένου « Κουτζούρου » ἀλλὰ καὶ τοῦτο κεῖται μακρὰν τῆς Βυτρινίτζας καὶ πλησίον τοῦ χωρίου Πλέσσα.

Ἐνταῦθα ἔμαθον, ὅτι καὶ εἰς χωρίον Βίδαθην, κείμενον ἀνατολικῶς τῆς Βυτρινίτζης καὶ ἀπέχον ταύτης ὥσπερ ὥρας δύο, ὑπάρχει ἀρχαίον φρούριον ἀξιολογώτερον τοῦ τῆς Βυτρινίτζης, ἀλλὰ δὲν εἶχον καιρὸν νὰ τὸ ἐπισκεφθῶ ἐκ τοῦ πλησίον.

Ἀπέναντι τῶν Τριζωνίων καλουμένων νήσων ὑπάρχει θέσις, καλούμενη « Σούλη Ζευγάρι ». Ἐκεῖ ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ ὑπάρχουν, ὡς ἔμαθον, ἐρείπια μεγάλου φρουρίου. Ἐμαθον προσέτι, ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς μεγαλύτερας τῶν ἀνωτέρω δύο ἐρημονήσων ὑπάρχουν φρέατα ποτίμου ὕδατος, καὶ ἐρείπια ἀρχαίου φρουρίου περὶ τὸ στόμιον τοῦ λαμπροῦ λιμένος δεξιόθεν.

Εἰς θέσιν Κοτκουδίσταν, ἀπέχουσιν τοῦ χωρίου Μάκρουσι τοῦ αὐτοῦ δήμου μίαν ὥραν πρὸς μεσημβρίαν, εὗρον πρὸς τὸ βεῦμα ἐρείπιον οἰκοδομῆς σπανίας, παριστώτης ἀρχαίαν ἀγροτικὴν οἰκίαν. Οἱ τοίχοι αὐτῆς ἔχουσι δύο σειρὰς ἐπιμήκων λίθων ἐκ σχίστου. Τὸ ἐξωτερικὸν τῆς οἰκοδομῆς εἶναι πολύγωνον καὶ ἔχει πρὸς ἄρκτον τὴν εἴσοδον, τὸ ἐσωτερικὸν δὲ συνίσταται εἰς πρόδρομον, εἰς τρεῖς διαίρεσεις ἐκ δεξιῶν, καὶ μίαν εὐρύχωρον ἐξ εὐωνύμων.

Ἄν ἡ οἰκοδομὴ αὕτη παριστᾷ ἀρχαίαν οἰκίαν, ὅπερ εἶναι βέβαιον, λύεται δι' αὐτῆς ἐν σπουδαῖον ζήτημα, ὑπάρχον μέχρι τοῦδε ἐκκρεμὲς μεταξὺ ὁλων, καὶ αὐτῶν τῶν ἐπισημοτέρων ἀρχαιολόγων, εἰς τῶν ὑποίων, ὁ σοφὸς Μαρίετος, ἐφθασε νὰ ἐξομοιώσῃ τὰς Ἑλληνικὰς οἰκίας μὲ τὰς σημερινὰς Τουρκικὰς, λόγῳ μόνον, ὅτι οἱ Τούρκοι κατακτήσαντες τὴν Ἑλλάδα εὗρον καὶ οἰκίας οἰκοδομημένας συμφώνως πρὸς τὰ ἔθιμά των. Περιήγ. Ν. Αναχάρσιδος σελ. 413—414 τόμ. 2. Ἀλλὰ περὶ τῆς προκειμένης οἰκοδομῆς κάμνω λόγον ἐκτενῆ εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 1784 ἀπὸ 28 Ἰουλίου πρὸς τὴν Νομαρχίαν ἀναφθάν Μου,

Τὸ ἐρείπιον τῆς οἰκοδομῆς ταύτης κεῖται ἐπὶ ἰσοπέδου γῆς, ἀλλὰ πρὸς ἀνατολὰς ἔπεται κρημνὸς λόγου ἄξιος, καὶ πρὸς μεσημβρίαν γῆ κατωφερής· ἔχει περιφέρειαν ὥσπερ 50 βουλ. μέτρων· αἱ πρὸς ἀνατολὰς καὶ μεσημβρίαν πλευраὶ διατηροῦνται πολὺ ὑψηλότερον ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς· μέρος τῆς

μεσημβρινῆς πλευρᾶς κατέρρευσε πρὸ πολλοῦ, καὶ τὸ ἄλλο ἦτον ἐτοιμόρροπον ἀπ' ἧς τὸ ἐπισκεφθῆν.

Ὅται ἐφθασα εἰς τὸ χωρίον Μηλαίαν τοῦ αὐτοῦ δήμου ἐρευνῶν περὶ ἀρχαιοτήτων, ἔμαθον, ὅτι πρὸς ἀνατολὰς τοῦ χωρίου εἰς τὴν μεταξὺ τῶν ὁρίων « Γεωργίου Βουνι, Ἀστοδοῦνι καὶ Γρήας Στρόγκας » φαινομένην κοιλάδα ὑπάρχουν ἐρείπια ἀρχαίου πύργου, ἐξ ὧν καλοῦσιν οἱ κάτοικοι τὴν θέσιν « Μάκμαρα »· ἀλλ' ἐπειγόμενος νὰ μεταβῶ μετὰ τοῦ Νομοῦτροῦ εἰς τὸ χωρίον Στύλιαν, ὅπου ἔθνησκον πολλὰ ζῶα ἐκ τῆς ἐπιζωοτίας, δὲν ἐδυνήθην νὰ ἐπισκεφθῶ τὰ ἀρχαία ταῦτα ἐρείπια.

Περιοδεύων τὸν δῆμον Ποτιδανίας, καὶ μεταβαίνων εἰς τὴν διατηρουμένην Μονὴν « Βαρνάκοβαν » εἶχον ἀριστερόθεν τὰ χωρία Καρουτάκα, Παλαιόμυλον, Κλημάκα καὶ τὸν Κρυσσαῖον Κόλπον. Ἐρευνῶν δὲ περὶ ἀρχαιοτήτων, ἔμαθον, ὅτι εἰς Παλαιόμυλον κατὰ τὴν θέσιν « Ἅγιος Νικόλαος » ὑπάρχει ἐρείπιον κυκλωπικοῦ μακροῦ τείχους, ἐκτεινομένου σχεδὸν ἕως εἰς τὴν θάλασσαν. Εἰς θέσιν « Σουλὲ » κειμένην μεταξὺ τῶν χωρίων Ὀμερεφίδι, Λόγκου καὶ Κλημακιῶν, ἐπὶ τινος λόφου ὑπάρχει ἄλλο ἐρείπιον ἀρχαίου φρουρίου, καὶ εἰς θέσιν, καλούμενην Παλαιόκαστρον, διὰ τοῦτο καὶ μόνον ὅτι ἔχει ἀρχαίον φρούριον, ὑπάρχουν ἐπίσης ἀρχαία ἐρείπια. Ἀλλ' ἐξ ὁλων αὐτῶν δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐπισκεφθῶ ἐκ τοῦ πλησίον, πλην μόνου τοῦ κατὰ τὴν θέσιν Παλαιόκαστρον, κειμένου πρὸς ἀριστερὰν τῆς πρὸς τὴν Μονὴν ἀγοῦσης ὁδοῦ. Τὸ αὐτόθι ὅμως φαινόμενον ἐρείπιον δὲν παριστᾷ μεγάλην ἀρχαίαν κώμην, ἐκτὸς ἂν αὐτόθι ὑπῆρχεν ἡ Ἀκρόπολις, καὶ περὶ ἡ Πολίχνη, καθόσον μάλιστα οὐ μακρὰν ἐκεῖθεν καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς πρὸς τὴν Μονὴν ὁδοῦ ἐφαίνοντο καὶ πολλοὶ ἀρχαῖοι τάφοι εὐτελεῖς. Μοὶ εἶπον ὁμοίως οἱ ὁδηγοί μου, ὅτι ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ ἀρχαίου φρουρίου εὐρέθησαν καὶ λάρνακες μαρμαρίναι.

Τὸ κατὰ τὴν θέσιν « Ἅγιος Νικόλαος » φρούριον παριστᾷ Ἀκρόπολιν πόλει ὅπως οὖν περιφανούς. Ἐπειδὴ δὲ τὸ πρᾶξιόν της ἔχει καλὸν λιμένα διὰ μικρὰ πλοῖα, ἐνδέχεται νὰ ἔκειτο αὐτόθι ἡ ἀρχαία πόλις « Οἰνέων », τοσούτῳ μάλλον, καθόσον περιγράφεται ἀπὸ τὸν Θουκυδίδην « πόλις μικρὰ τῶν Ὀζόλων Λοκρῶν, κειμένη παραθαλασίως ἐπὶ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου μὲ λιμένας, Θουκυδ. γ'. 98. », καὶ καθόσον ὅλα τὰ περὶ αὐτῆς τῆς θέσεως χωρία, κατὰφυτα καὶ σήμερον ἀπὸ ἀμπελῶνας, παράγουσιν οἶνον ἀξιόλογον. Τὰ ἐρείπια τοῦ κατὰ τὴν θέσιν « Σουλὲ » ἀρχαίου φρουρίου ἴσως εἶναι ἡ Πολίχνη ὁχυρὰ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ὀζόλων, κειμένη ἐπὶ τῶν ὁρίων τῆς Αἰτωλίας, διότι καὶ γειτνιάζει μὲ τὴν χαρακτηρισθεῖσαν ὑπ' ἐμοῦ « Οἰνεῶνα » πόλιν καὶ ταύτην τῶν Ὀζόλων. Ἐπειτα κατὰ Στράβωνα, ὁλόκληρον τὸ παράλιον ἀπὸ τῆς Κρίστης μέχρι τῆς Νκυπάκτου, καὶ αὐτῆς συμπεριλαμβανομένης, μεθ' ὁλων τῶν γειτνιαζουσῶν πόλεων καὶ κωμῶν, ἐθεωρεῖτο ὡς χώρα τῶν Ὀζόλων.

Ἀπὸ τὴν μανὴν Βαρνάκοβαν μετέβην εἰς Λυκοχώριον τοῦ δήμου Ποτιδανίας, ὅθεν ἀναχωρήσας κατέ-

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ.

(Συνέχεια. "Ιδε φυλλάδι. 95.)

—ο—

XXV.

Τρεῖς ἀνδρειωμένοι βούλονται ν' ἄλθουν τὸν πάνω κόσμον,
Κ' ἡ λιγερὴ τ' ἀγροίκησε κ' ἡ λιγερὴ τοὺς λέγει·
Πάρ' τε με ἀνδρειωμένοι μου, κ' ἐμὲ τὸν πάνω κόσμο,
Πῶς νὰ σὲ πάρω, λιγερή, πῶς νὰ σὲ πάρω κόρη,
Ποῦ σὲ βροντοῦν τὰ βουχὰ σου, φουτοῦν καὶ τὰ μαλλιά σου,
Κτυπᾷ καὶ τὸ καλὶ σου καὶ μᾶς ἀκούει ὁ χάρος·
Ἐγὼ τὰ βουχὰ βγάλω τὰ καὶ τὰ μαλλιά τὰ κόβω,
Καὶ τὰ καλὶγοπάπουττα ἔς τὴν σκάλα τ' ἀπιθύνω.
Πάρτε με, ἀνδρειωμένοι μου, κ' ἐμὲ τὸν πάνω κόσμο,
Ὅπ' ἀφῆτα μικρὸ παιδί, μικρὸ παιδί ἔς τὴν κούνια,
Κλαίει τὴν νύχτα γὰ βουζὶ καὶ τὴν αὐγὴ γὰ μάνα,
Καὶ στὰ γλυκοχαράματα ποῖος νὰ τὸ λυσοδέσῃ.

XXVI.

Μαλαγκιπτενὸς ἀργαλὶς κ' ἐλεφαντένιος χτένι,
Κ' ἓνα κορμὶ ἀγγελικὸ κάθεται καὶ ὑφαίνει·
Ἐξήντα δυὸ πατήματα σαράντα δυὸ καρδιὰ
Καὶ βρόντος καὶ ἡχὸς πολὺς ἀπ' τὰ ψηλά τριγυροῦσι·
Σεντευτὴς ἀπέρας ἔς τὸν μαῦρο καθαλάρη,
Κιντοκρατεῖ τὸν μαῦρό του καὶ τὴν καλημεράει·
Καλὴ ἡμέρα σου, κυρά. Καλῶς τὸν ξένον ποῦλθε.
Νεράκι τῆς ἐγύρεψε νὰ πῇ καὶ αὐτὸς καὶ ὁ μαῦρος.
Σαράντα τάτια τοῦδακε, τὰ μάτια τῆς δὲν τάϊδε,
Καὶ ἔς τὰ σαραντατέσσαρα τὰ ἴδε βουρλωμένα.
Τ' ἔχεις, κόρημ' καὶ θλίβεις καὶ βαρυναστανάζεις;
Ἐχ' ἄνδρα εἰς τὴν ξενιτιὰ τώρα δώδεκα χρόνους.
Κ' ἀκόμη τρεῖς τὸν καρτερῶ καὶ τρεῖς τὸν ἀπαντέχω.
Ἄλλος μοῦ λέγει πέθανε κ' ἄλλος μοῦ λέγει ἐχάθη,
Κὶ ἂν δὲν ἐλθῇ κ' ἂν δὲ φανῇ καλογρηὰ θὰ γίνω,
Καὶ στὸ καλλι θὰ σφαλισθῶ τὰ μαῦρα θὰ φορεσῶ.
Κόρη μ', ἄνδρας σου πέθανε, κόρη μ' ἄνδρας σου ἐχάθη,
Τὰ χέρια μου τὸν κράτησαν τὰ χέρια μου τὸν θάψαν.
Ψωμί, κερί τὸν δάνεισα κ' εἶπε νὰ μοῦ τὰ δώσης·
Τὸν κράτησες, τὸν ἔθαψες θεὸς νὰ ἔς τὸ πληρώσῃ,
Κερί, ψωμί τὸν δάνεισες ἐγὼ νὰ σοῦ τὰ δώσω.
Φιλὶ ἐγὼ τὸν δάνεισα κ' εἶπε νὰ μοῦ τὸ δώσης.
Φιλὶ ἂν τὸν ἐδάνεισες τρέχα καὶ γύρευέ τον.
Κόρη μου, ἐγὼ μαι ἄνδρας σου, ἐγὼ μαι ὁ καλὸς σου.
Ἄν ἦσαι σὺ ὁ ἄνδρας μου ἂν ἦσαι ὁ καλὸς μου
Πέμον σημάδια τοῦ σπυτιοῦ ἀπέκει νὰ σ' ἀνοίξω.
Μηλιά ἔχει εἰς τὴν πόρτα σου καὶ κλέμα ἔς τὴν πόλὴ σου,
Κάνει σταρῦλι ραζακὶ καὶ τὸ κρασί του μέλι,
Τὸ πίνει ἡ γενιτζαριά καὶ πᾶει νὰ πολεμήσῃ.
Τὸ πίνει κ' ἡ φτωχολογιά καὶ λησμονεῖ τὸ χρεὶ.
Αὐτὰ ν' σημάδια τῆς αὐλῆς τὰ ξεύρει ὁ κόσμος οὗλος.
Πές μοι σημάδια τοῦ κορμιοῦ κ' ἀπέκει νὰ σ' ἀνοίξω.
Ἐλὶά ἔχει ἔς μάγουλο, ἐλὶά ἔς τὴν ἀμασχάλη,
Κ' εἰς τὸ ζερβὶ σου τὸ βουζὶ μικρὴ δαγκαματίτσα.
Βάγιας τρέξτε ἀνοίξετε, αὐτὸς εἶν' ὁ καλὸς μου.

XXVII.

Τρεῖς πουλάκια κάθονται ὑψηλὰ στὴν Ἀλαμάνια,
Τὸ νὰ τηρήτ' ἄγραφα, τ' ἄλλο τ' Ἀσπροποτάμι,
Τὸ τρίτο τὸ καλὴτερο τηρεῖ κατὰ τὸ Τσουμέρι.
Κυρίε μου τί νὰ γίνηκε ὁ Χρίστος Μπαλωμένος
Μήτε στ' ἄγραφα φάνηκε μήτε στ' Ἀσπροποτάμι·
Μᾶς εἶπαν πέρα πέρασε καὶ πᾶει στὴν Ἀλαμάνια
Καὶ πῆγαν καὶ λημέρισαν στ' Ἀγιοῦ Γεωργίου τὴν στάνη·
Πολλὰ τουφέκια πέφτουνε καὶ θλιβερά βροντᾶνε.
Μήτε σὲ γάμο πέφτουνε μήτε σὲ πανηγύρια,
Μόνε ὁ Χρίστος πολεμᾷ καὶ ὁ μαῦρος ὁ Θανάσης
Πολεμᾷ μετὸν Δερβένιχα τὸν καπετὰν Νικόλα.
Τρεῖς μέρες κἄνεν πόλεμο τρεῖς μέρες καὶ τρεῖς νύχτας·
Χρίστε μου, γὰ δὲν ἔρχεσαι, γιατί δὲν προσκυνᾷς;
Ἐγὼ δὲν εἶμαι νόνουφη νὰ ὀγῶ νὰ προσκυνήσω·

ἔην εἰς τὸν ποταμὸν Πίνδον, τὸν ὅποιον διαβάς εἰ-
σῆλθον εἰς ὁδὸν ἀνάντη καὶ σκολιάν, ἀγούσαν εἰς χω-
ρίον Κωπάκι τοῦ δήμου Κροκυλίου. Περί τὸ τέλος
τῆς ὁδοῦ εὕρισκόμενος, ἔμαθον ἀπὸ τοῦς ἱππηλάτας
μου, ὅτι πρὸς δεξιάν οὐ μακρὰν, εἰς θέσιν κλουμέ-
νην « Σίμου Πλάτανος, » ὑπῆρχε βρύσις καὶ πλησίον
αὐτῆς ἀρχαία ἐρείπια· καταπεπονημένος ἀπ' ἐνὸς ἐκ
τῆς σκολιᾶς ὁδοῦ, καὶ ἐπιθυμῶν ἀπ' ἐτέρου νὰ ἐπισκε-
φθῶ τὰ ἀρχαία ἐρείπια, μετέβην εἰς τὴν βρύσιν, καὶ
εἶδον ἐρείπια ἀρχαίου πύργου ὁπωσοῦν μεγαλοπρεποῦς.

Ὁδεύων ἀπὸ τοῦ χωρίου Κωπακίου πρὸς τὸ χω-
ρίον Παλαιοκάτουνον, ἀπήντησα πρὸς ἀριστεράν, ὀλί-
γον πρὶν φθάσω εἰς τὸν τελευταῖον, θέσιν ἐσκεπα-
σμένην ἀπὸ ὑψικομα δένδρα, καὶ ἐρωτήσας ἔμαθον,
ὅτι ὀνομάζεται « τοῦ Σωτῆρος », ἐκ τινος χριστιανι-
κοῦ ναοῦ, τιμωμένου ἐπ' ὀνόματι τοῦ Σωτῆρος Χρι-
στοῦ· μετέβην ἐκεῖ διὰ νὰ ἴδω τοὺς ναοὺς, καὶ ἀντί-
τοῦτου, εὗρον ἐρείπια ἀρχαίου περικαλλοῦς ναοῦ, ἴσως
τοῦ Σωτῆρος Ἀπίλλωνος, ἐσκεπασμένα ἀπὸ 8—10
ὑψικόμους πρίνους, καὶ ἔμαθον, ὅτι ἂν καὶ κατελύθη
πρὸ ἐτῶν ὁ χριστιανικὸς ναὸς, ἱερουργεῖ ὁμως ἐνι-
αυσίως ἱερεὺς κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς Μεταμορφώ-
σεως τοῦ Σωτῆρος ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ ἀρχαίου να-
οῦ, τὰ ὁποῖα συνίστανται εἰς λίθους τετραγώνους καὶ
ἐπιμήκεις, καλῶς λελαξευμένους καὶ δεικνύοντας ὁ-
πὰς συνεκτικὸν μολύβδου.

Ἀναχωρήσας ἀπὸ Παλαιοκάτουνον διὰ τὸ χωρίον
Πεντεῦϊοις, πρωτεύουσιν τοῦ δήμου Κροκυλίου, ὡς
δηγήθην εἰς ἓν ἄλλο ναίδιον χριστιανικόν, κείμενον
ἀνωθεν τοῦ χωρίου εἰς θέσιν ὑψηλὴν, καὶ ἐσκεπασμέ-
νον ἐπίσης ἀπὸ ὑψικόμους πρίνους. Παρατήρησα δὲ, ὅτι
καὶ τοῦτο ἀνεκκίνησθη ἐπὶ τῶν ἐρειπίων Ἑλληνικοῦ
ναοῦ, πολλὰ λείψανα τοῦ ὁποίου φαίνονται ἔτι καὶ νῦν.

Ἀπέναντι τοῦ Ναίδιου τούτου καὶ πρὸς τὰς ὑπα-
ρείας ἐνὸς ὄρους Αἰτωλικοῦ, εἶδον λείψανα ἀρχαίου
περιτειχίσματος πόλεως εἰς διαφόρους σειράς, καὶ ὑ-
ποθέτω, ὅτι αὐτόθι ὑπῆρχεν ἡ ἀρχαία πόλις Κροκύ-
λιον, διότι περιγράφεται ἀπὸ τὸν Θουκυδίδην γ'. 96
ὡς « πόλις τῆς Αἰτωλίας, κειμένη μεταξὺ Τειχίου
καὶ Ποτιδανίας. » Καὶ ἀληθῶς, ἂν ἀποδώσωμεν εἰς
τὰ ὀλίγον κατωτέρω τοῦ χωρίου Πεντεῦϊων (Πεντα-
γιῶν) φαινόμενα ἐρείπια ἀρχαίας πόλεως τὸ ὄνομα
τοῦ Τειχίου, ἡ πόλις Κροκύλιον κεῖται μεταξὺ Πο-
τιδανίας καὶ Τειχίου, ἀπέχουσα ἀπὸ μὲν τῆς πρώτης
7 περίπου ὥρας, ἀπὸ δὲ τῆς δευτέρας δύο μόνον· εἰς
τὴν σειράν καὶ περίξ τῆς πρὸς τὸ χωρίον Πεντεῦϊοις
ὁδοῦ φαίνονται καὶ διάφοροι ἀρχαῖοι τάφοι.

Ὀλίγον κατωτέρω τοῦ χωρίου Πεντεῦϊων, πρω-
τεύουσης τοῦ δήμου Κροκυλίου, φαίνονται, ὡς προέ-
φην, ἐρείπια περιτειχίσματος ἀρχαίας πόλεως, καὶ ὑ-
ποθέτω, ὅτι αὐτόθι ἔκειτο ἡ Πολίχνη Τειχίου, διότι
περιγράφεται ἀπὸ τὸν Θουκυδίδην. « Πολίχνη τῆς
Αἰτωλίας » καὶ γειτνιάζει μετὰ τὸ Κροκύλιον, κείμενον,
ὡς προσημείωσα, μεταξὺ Τειχίου καὶ Ποτιδανίας.

(Ἐπεται συνέχεια).

